

Sygn. akt XXV C 530/14

POSTANOWIENIE

Dnia 25 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Wydział XXV Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Renata Latosińska

po rozpoznaniu w dniu 25 września 2014 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa grupowego wytoczonego przez Powiatowego Rzecznika Konsumentów w P. – M. R. jako reprezentanta grupy

przeciwko (...) Bank S.A. z siedzibą w W.

o ustalenie ewentualnie ukształtowanie

w przedmiocie wniosków pozwanej

o zobowiązanie powoda do złożenia kaucji na zabezpieczenie kosztów procesu

postanowił:

- 1. uchylić postanowienie z dnia 1 sierpnia 2014 r. o oddaleniu wniosku z dnia 18 czerwca 2014 r.,**
- 2. umorzyć incydentalne postępowanie z wniosku z dnia 18 czerwca 2014 r.,**
- 3. odrzucić wniosek z dnia 12 września 2014 r.**

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 18 czerwca 2014 r. (k. 736-737), pozwana (...) Bank S.A. z siedzibą w W. wniosła o zobowiązanie powoda do złożenia kaucji na zabezpieczenie kosztów procesu w wysokości 3.000.000 zł.

Postanowieniem z dnia 1 sierpnia 2014 r. (k. 769-770), Sąd Okręgowy wniosek ten oddalił. Odpis postanowienia został doręczony pełnomocnikowi pozwanej w dniu 7 sierpnia 2014 r. (k. 774).

Pismem z dnia 14 sierpnia 2014 r. (k. 787), pozwana cofnęła wniosek o zobowiązanie powoda do złożenia kaucji na zabezpieczenie kosztów procesu, a równocześnie wniosła o uchylenie postanowienia z dnia 1 sierpnia 2014 r.

Pismem z dnia 12 września 2014 r., stanowiącym odpowiedź na pozew, pozwana wniosła również (k. 801, 883) o „udzielenie zabezpieczenia” poprzez zobowiązanie powoda do złożenia kaucji na zabezpieczenie kosztów procesu w wysokości 200.000 zł.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wniosek o zobowiązanie powoda do złożenia kaucji na zabezpieczenie kosztów procesu co do zasady może być cofnięty. W razie cofnięcia przez pozwanego wniosku przed uprawomocnieniem się i przed zaskarżeniem postanowienia, którym wniosek ten został rozpoznany, Sąd pierwszej instancji uchyli postanowienie i umorzy incydentalne postanowienie z wniosku, jeżeli uzna cofnięcie za dopuszczalne (stosowany odpowiednio art. 332 § 2 w

zw. z art. 361 k.p.c. w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, Dz. U. nr 7 z 2010 r., poz. 44, dalej zwanej u.r.p.g.).

Sąd nie dopatrył się okoliczności, które czyniłyby cofnięcie wniosku z dnia 18 czerwca 2014 r. niedopuszczalnym (odpowiednio stosowany art. 203 § 4 k.p.c. w zw. z art. 24 ust. 1 u.r.p.g.). Ponadto, cofnięcie nastąpiło przed upływem terminu do wniesienia zażalenia na postanowienie z dnia 1 sierpnia 2014 r. Zażalenie na to postanowienie nie zostało natomiast wniesione przez którąkolwiek ze stron.

W tej sytuacji, postanowienie z dnia 1 sierpnia 2014 r. należało uchylić, umarzając jednocześnie incydentalne postępowanie z wniosku z dnia 18 czerwca 2014 r.

Na żądanie pozwanego sąd może zobowiązać powoda do złożenia kaucji na zabezpieczenie kosztów procesu (art. 8 ust. 1 u.r.p.g.). Pozwany może jednak zgłosić żądanie zabezpieczenia kosztów najpóźniej przy pierwszej czynności procesowej (art. 8 ust. 2 zd. 1 u.r.p.g.).

Pozwana stoi na stanowisku, że odpowiedź na pozew (zawierająca wniosek z dnia 12 września 2014 r.) jest „pierwszą czynnością procesową” w rozumieniu art. 8 ust. 2 u.r.p.g., gdyż „poprzedni wniosek był składany jedynie z ostrożności procesowej, a kwestia zabezpieczenia nie została prawomocnie i ostatecznie rozstrzygnięta”.

Rozumowanie pozwanej jest w całości chybione.

Z punktu widzenia hipotezy art. 8 ust. 2 zd. 1 u.r.p.g., znaczenie ma dokonanie przez pozwanego pierwszej czynności procesowej. Nie jest tu natomiast istotne, jaką motywacją kierował się pozwany, dokonując czynności, ani też czy owa czynność spotkała się z jakąkolwiek reakcją Sądu. Ustawodawca nie uczynił tu również różnicy między czynnościami czysto formalnymi a zajęciem merytorycznego stanowiska w sprawie.

Już z treści pisma z dnia 18 czerwca 2014 r. wynika wprost (k. 736), że formułując i składając to pismo, pozwana zdawała sobie sprawę, iż może ono zostać uznane przez Sąd za „pierwszą czynność procesową” w rozumieniu art. 8 ust. 2 u.r.p.g. Konsekwentnie też, właśnie w owym piśmie pozwana zawarła wniosek o zobowiązanie powoda do złożenia kaucji na zabezpieczenie kosztów procesu.

Wniosek został wprawdzie później skutecznie cofnięty, pismem z dnia 14 sierpnia 2014 r., wobec czego nie wywołuje jakichkolwiek skutków (odpowiednio stosowany art. 203 § 2 zd. 1 k.p.c. w zw. z art. 24 ust. 1 u.r.p.g.), lecz nie niweczy to bytu pierwszej czynności procesowej. Pismo z dnia 18 czerwca 2014 r. zawierało przecież również wniosek formalny o wydłużenie terminu do wniesienia odpowiedzi na pozew. Ten ostatni wniosek nie został zaś cofnięty.

Co więcej, pismo z dnia 14 sierpnia 2014 r., zawierające oświadczenie o cofnięciu wniosku o zobowiązanie do złożenia kaucji i wniosek o uchylenie postanowienia z dnia 1 sierpnia 2014 r., samo jest w istocie kolejną czynnością procesową pozwanej.

Odpowiedź na pozew stanowi zatem nie pierwszą, ale co najmniej trzecią (o ile nie czwartą – por. osobne pismo z tej samej daty – k. 798) czynność procesową pozwanej.

Przepisy u.r.p.g. nie zawierają regulacji, która by wprost wskazywała, jakie są skutki złożenia żądania zabezpieczenia kosztów przy czynności procesowej pozwanego, późniejszej niż pierwsza. Wykluczyć jednak niewątpliwie należy, by art. 8 ust. 2 zd. 1 u.r.p.g. miał charakter jedynie niewiążącej instrukcji. Przepis ten określa przecież, kiedy pozwany „może (...) zgłosić żądanie”. Takie brzmienie przepisu nakazuje uznać, że po dokonaniu przez pozwanego pierwszej czynności procesowej żądanie nie może już być przez niego zgłoszone, a zatem staje się niedopuszczalne.

O ile żądanie nie może być zgłoszone przez pozwanego, to tym bardziej nie może zostać merytorycznie rozpoznane przez Sąd, w szczególności poprzez oddalenie. W art. 8 ust. 2 u.r.p.g., sankcję materialnoprawną („nie ma prawa domagać się”) zastrzeżono zresztą wyłącznie dla bliżej określonego przypadku uznania przez pozwanego części roszczenia. W odniesieniu natomiast do żądania zabezpieczenia kosztów, sankcja wynika z odmiennego

sformułowania („może zgłosić żądanie (...) najpóźniej przy pierwszej czynności procesowej”), mającego ewidentnie charakter regulacji ze sfery prawa procesowego. Tym bardziej więc, żądania spóźnionego nie sposób oddalić.

Bezpodstawne byłoby tu też umorzenie incydentalnego postępowania z wniosku, zwłaszcza z powołaniem się na art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 24 ust. 1 u.r.p.g., jako że w omawianej sytuacji, niedopuszczalność merytorycznego rozpoznania wniosku ma charakter pierwotny (istnieje już w momencie złożenia wniosku), a nie wtórny (por. użyte w art. 355 § 1 k.p.c. sformułowanie „stało się (...) niedopuszczalne”).

Przez art. 24 ust. 1 u.r.p.g. można natomiast odpowiednio odwołać się do tych regulacji k.p.c., które dotyczą wniosków lub żądań spóźnionych (art. 171, art. 328 § 1 zd. 2 k.p.c.), czy też spóźnionych środków zaskarżenia (art. 370 k.p.c.). Choć powołane regulacje dotyczą instytucji innych niż żądanie zabezpieczenia kosztów, to pozwalają dekodować generalną wolę ustawodawcy, by opóźnienie w skorzystaniu przez stronę ze środka procesowego skutkowało odrzuceniem owego środka.

Takie też rozstrzygnięcie wydać należało wobec wniosku z dnia 12 września 2014 r., złożonego z naruszeniem art. 8 ust. 2 zd. 1 u.r.p.g.

Co do zasady, Sąd rozpoznaje sprawę w postępowaniu grupowym w składzie trzech sędziów zawodowych (art. 3 ust. 2 u.r.p.g.). Postanowienie w przedmiocie kaucji jest jednak rozstrzygnięciem formalnym, nienależącym do istoty sprawy, a ponadto możliwym do podjęcia na posiedzeniu niejawnym (art. 8 ust. 6 zd. 1 u.r.p.g.). W rezultacie, dopuszczalne jest wydanie tego postanowienia w składzie jednoosobowym (art. 47 § 3 k.p.c. w zw. z art. 24 ust. 1 u.r.p.g., odpowiednio: argumentacja zawarta w uzasadnieniu uchwały SN z dnia 28 listopada 2012 r., III CZP 71/12, OSNC nr 5 z 2013 r., poz. 60).

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy postanowił jak w sentencji.

ZARZĄDZENIE

(...)